

เตือนภัย ศัตรูพืช

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร กลุ่มอารักขาพืช โทร ๐-๕๖๖๑-๓๔๒๓ ต่อ ๑๐๖

เตือนภัยศัตรูพืช ประจำวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร โดยกลุ่มอารักขาพืช เตือนภัยการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ในอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจำนวนมาก ได้แก่ อำเภอโพทะเล อำเภอทับคล้อ อำเภอบึงนาราง อำเภอสามง่าม อำเภอโพธิ์ประทับช้าง และอำเภอดงเจริญ ให้เกษตรกรระวังการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง และในกองสุ่มท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง พร้อมทั้งแนวทางการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง จากสถานการณ์การระบาดของเพลี้ยแป้งจะพบมากในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน และมีแดดจัดในตอนกลางวัน เป็นสภาพที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

เพลี้ยแป้งสามารถระบาดจากพื้นที่หนึ่งไปยังพื้นที่อื่นได้โดยการติดไปกับคน ท่อนพันธุ์ กระแสม และมดเป็นพาหนะนำตัวเพลี้ยแป้งไปเลี้ยงเพื่อรอคูดกินมูลหวาน ความเสียหายจากการทำลายของเพลี้ยแป้งต่อผลผลิตขึ้นอยู่กับระยะการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง ดังนั้นเกษตรกรควร หมั่นสำรวจแปลงถ้าพบการระบาดให้แจ้งสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อปล่อยแตนเบียนหรือแมลงช้างปีกใสเพื่อใช้ควบคุมการระบาดของเพลี้ยแป้งในพื้นที่

แบ่งเพลี้ยแป้งตามลักษณะของลูกที่ออกมาเป็น ๒ ประเภท

๑. ประเภทวางไข่ (Oviparous) ไข่อยู่ภายในถุงไข่ที่มีเส้นใย คล้ายสาลิปคลุม
๒. ประเภทออกลูกเป็นตัว (Viviparous)

ชนิดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

เพลี้ยแป้งที่พบในต้นมันสำปะหลังในประเทศไทยในปัจจุบันมี ๔ ชนิด (อัมพร วิโนทัย, กรมวิชาการเกษตร)

๑. เพลี้ยแป้งลาย (Striped mealy bug): *Ferrisia virgata*

เพลี้ยแป้งลายชนิดวางไข่

ไข่: เป็นเม็ด วางเป็นพองเดี่ยว สีเหลืองอ่อน ยาวรี อยู่ในถุงไข่ ไข่มีขนาดกว้าง ๐.๒๐ มิลลิเมตร ยาว ๐.๔๐ มิลลิเมตร

ตัวอ่อน : สีเหลืองอ่อน ตัวยาวรี ตัวอ่อนวัยแรก (Crawlers) เคลื่อนที่ได้ วัยสุดท้ายมีขนาดกว้าง ๑.๐๐ มิลลิเมตร ยาว ๒.๐๔ มิลลิเมตร หางยาว ๑.๑๑ มิลลิเมตร

ตัวเต็มวัย (เพศเมีย) : ตัวค่อนข้างแบน บนหลังและด้านข้างมีแป้งปกคลุมมาก เวลาวางไข่จะวางถุงไข่ไว้ได้ท้องเป็นใยคล้ายสาลิปหุ้มไว้อีกชั้นหนึ่ง มีความกว้าง ๑.๘๓ มิลลิเมตร ยาว ๓.๐๓ มิลลิเมตร หางยาว ๑.๕๗ มิลลิเมตร จำนวนตัวอ่อน ๒๒-๔๕๕ ตัว รวมอายุขัย ๓๕-๔๒ วัน

เพลี้ยแป้งลายชนิดออกลูกเป็นตัว

ตัวอ่อน : มีสีเหลืองอ่อน กลมรี มองไม่เห็นส่วนหาง ไม่มีแป้งเกาะ จะมีแป้งเกาะหลังลอกคราบแล้ว ๒-๓ วัน และเห็นส่วนหาง ตัวอ่อนวัยสุดท้ายมีขนาดกว้าง ๐.๓๕ mm. ยาว ๒.๓๑ mm. หางยาว ๑.๐๐ mm.

ตัวเต็มวัย (เพศเมีย) : ตัวป้อม กลมรี ส่วนหลังและด้านข้างมีแป้งเกาะ ขนาดกว้าง ๐.๕๐ mm. ยาว ๒.๐๙ mm. หางยาว ๐.๙๑ mm.

๒. เพลี้ยแป้งแจ๊คเบียร์ (Jackbeard) : *Pseudococcus jackbeardsleyi*

ตัวสีเทา ไม่มีแถบบนหลัง มีเส้นขนรอบขอบตัวโดยคู่ที่หางยาวครึ่งหนึ่งของลำตัว มีถุงไขอยู่บนส่วนท้ายลำตัว มีพืชอาหารหลายชนิด จะมีความสำคัญในอนาคต (CAB International) เมื่อขาดศัตรูธรรมชาติ จะเกิดการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว (william and Watson, ๑๙๘๘)

๓. เพลี้ยแป้งสีเขียว (green mealy bug): *Phenacoccus madeirensis*

ตัวรูปร่างไข่ (oval) ค่อนข้างแบนทางด้านข้างมี wax สีขาวปกคลุมบางๆ บนลำตัว มีเส้นขนที่ขอบส่วนปลายท้อง และมีถุงไขอยู่บนส่วนหลัง

ชีพจักร : ตัวเมียมีอายุ ประมาณ ๓๐ วัน ในอุณหภูมิ ๒๕ °C อายุ ๔๖ วันในอุณหภูมิ ๒๐ °C และอายุ ๖๖ วันในอุณหภูมิ ๑๕ °C ตัวผู้มีอายุมากกว่าตัวเมีย ประมาณ ๓-๔ วัน

๔. เพลี้ยแป้งสีชมพู (Pinkish mealy bug): *Phenacoccus manihoti* เป็นเพลี้ยแป้งที่ระบาดทำลายมันสำปะหลังรุนแรงในขณะนี้

ไข่: ยาวรี สีเหลืองทอง อยู่ในถุงไขที่ติดอยู่ที่ส่วนปลายท้องตัวเมีย

ตัวอ่อน: ตัวแบน หลังจากได้กินอาหารแล้วจะสร้าง wax สีขาวปกคลุมลำตัว

ตัวเมีย: รูปร่างเป็นรูปไข่ สีชมพู มี wax สีขาวปกคลุมลำตัว

ตัวผู้: มีปีกขนาดเล็ก มีอายุเพียง ๒-๓ วัน เพื่อการผสมพันธุ์

ศัตรูธรรมชาติของเพลี้ยแป้ง

ตัวห้ำ : แมลงช้างปีกใส (*Plectiscyza ramburi*)

ตัวเบียน : แตนเบียน *Anagyrus lopezi*

เชื้อโรค : เชื้อราบิวเวอร์เรีย

แนวทางการป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

๑. ในพื้นที่ที่ยังไม่พบการระบาด

๑.๑ ใช้ท่อนพันธุ์สะอาด

๑.๒ เก็บซากพืชออกจากแปลง ไถพรวนหลายๆครั้ง และตากดินอย่างน้อย ๑๔ วัน

๑.๓ แซ่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมีที่แนะนำ

๑.๔ ตรวจแปลงสม่ำเสมอทุก ๒ สัปดาห์

๒. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของเพลี้ยแป้ง

- ๒.๑ หลีกเลี่ยงการปลูกในฤดูแล้ง
- ๒.๒ ไถพรวนดินหลายๆ ครั้ง ตากดินอย่างน้อย ๑๔ วัน
- ๒.๓ แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมีที่แนะนำ
- ๒.๔ ต้องตรวจแปลงทุก ๑๔ วัน
- ๒.๕ ถ้าพบระบาดรุนแรง ในมันอายุ ๑-๔ เดือนให้ถอนทิ้งทั้งหมดแล้วทำลายนอกแปลง ไม่รุนแรงให้ตัดยอดแล้วพ่นบริเวณที่พบ
- ๒.๖ ถ้าพบการระบาดในมันอายุ ๔-๘ เดือนให้ตัดยอดหรือถอนต้นที่พบนำไปทำลายนอกแปลงและพ่นสารเคมีบริเวณที่พบและรัศมีโดยรอบทันที
- ๒.๗ ถ้าพบการระบาดในมันอายุมากกว่า ๘ เดือน ควรเก็บผลผลิต ตัดต้นทิ้งนำไปทำลาย ทำความสะอาดแปลงปลูกพืชอื่น เช่น ข้าวโพด อ้อย ข้าวฟ่าง ทานตะวัน พืชตระกูลถั่ว
- ๒.๘ ใช้ศัตรูธรรมชาติควบคุมเพลี้ยแป้ง เช่น แมลงช้างปีกใส ตัวเต่า แตนเบียน หรือศัตรูธรรมชาติที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำ ฯลฯ
- ๒.๙ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีโดยไม่จำเป็น ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไม่ให้ตัวห้ำและตัวเบียนที่เป็นศัตรูธรรมชาติของเพลี้ยแป้ง มันสำปะหลังถูกทำลาย
- ๒.๑๐ ใช้วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

สารเคมีป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง

๑. การแช่ท่อนพันธุ์ (Dipping pre-planting) ด้วยสารฆ่าแมลง ๕-๑๐ นาที

- ไทอะมีโทแชน (Actara ๒๕% WG) อัตรา ๔ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาโคลพริด (Provado ๗๐% WG) อัตรา ๔ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไดโนทีฟูแรน (Starkle ๑๐% WP) อัตรา ๔๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๒. การใช้สารฆ่าแมลงประเภทพ่นทางใบ

- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง ไทอะมีโทแชน (Actara ๒๕% WG) อัตรา ๔ กรัม /น้ำ ๒๐ ลิตร
- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง ไดโนทีฟูแรน (Starkle ๑๐% WP) อัตรา ๒๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร
- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง โพรโทไอพอส (Tokuthion ๕๐%EC) อัตรา ๕๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร
- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง ฟิริมโฟส-เม็ทิล (Actelic ๕๐% EC) อัตรา ๕๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร
- การพ่นด้วยสารฆ่าแมลง ไทอะมีโทแชน /แลมบ์ดาไซไฮโลทริน (Eforia ๒๔๗ ZC

๑๔.๑/๑๐.๖ % ZC) อัตรา ๑๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร

- ใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งลดอัตราลงครึ่งหนึ่งผสมกับ white oil (Vite oil ๒๗% EC) อัตรา ๕๐ มล/น้ำ ๒๐ ลิตร โดยผสมไว้ที่อ้อยลิ้นน้ำเพียงเล็กน้อยใช้ไม้กวาดให้เข้ากัน เติมสารฆ่าแมลงแล้วเติมน้ำให้ครบที่กำหนด

- ควรใช้น้ำ ๘-๑๐ ลิตร/ไร่

ภาพชนิดของเพลี้ยแป้ง

(ก) เพลี้ยแป้งตัวลาย

(ข) เพลี้ยแป้งสีเขียว

(ค) เพลี้ยแป้งสีชมพู

(ง) เพลี้ยแป้งแจ๊คเบียดเลย์

ภาพการทำลายของเพลี้ยแป้ง

ภาพศัตรูธรรมชาติ

ไข่แมลงช้างปีกใส

ตัวอ่อนแมลงช้างปีกใสกินเพลี้ยแป้ง

ตัวเต็มวัยแมลงปีกใส

ตัวอ่อนด้วงเต่ากินเพลี้ยแป้ง

ตัวเต็มวัยด้วงเต่ากินเพลี้ยแป้ง